

ubogim, jak nas informuje jego biograf, wszelkie pieniądze, jakimi dysponował, innym zaś razem poświęcił na wykup biedaków z niewoli złote i srebrne naczynia pochodzące z ofiar wiernych. Spowodowało to zresztą oskarżenie go o rzekome nadużycie władzy i naruszenie dóbr kościelnych³⁴.

Chociaż uzasadniając potrzebę udzielania jałmużny ubogim przez ludzi bogatych odwoływał się do prawa własności, stwierdzając, iż wszelkie dobra na ziemi należą do wszystkich, to jednak nie odrzucał własności indywidualnej, co zdają się sugerować pewne ustępy z "De Nabuthae". W "De officiis" bowiem Ambroży uznawał poszanowanie istniejącej własności jako jednego z podstawowych obowiązków chrześcijanina³⁵. Kto tego nie przestrzega, staje się ciężkim grzesznikiem i łamie prawo Boga /*lex domini*/, nie zaś prawo natury³⁶. Również Laktancjusz uważał poszanowanie własności za cnotę męża sprawiedliwego /*vir iustus*/, który jednak winien być osobą ubogą. Poniżenie więc staje się cnotą istotną o tyle, że człowiek doskonały wobec równych sobie winien przyjąć postawę niższego w sensie moralnym od nich³⁷.

Przyjmowanie jałmużny nie jest według Ambrożego poniżające, ale przeciwnie, należy je uznać za zaszczytne, ponieważ obdarowywany może w ten sposób przyczyniać się do zbawienia ludzi bogatych, obdarzając ich darem Bożym. Kto zaś odmówi ubogiemu jałmużny, staje się faktycznie - zdaniem Biskupa Mediolanu - mordercą, gdyż poprzez swoją odmowę może doprowadzić albo do śmierci biedaka, albo do sprzedania jego dzieci.

Podstawowym obowiązkiem staje się zatem dla Ambrożego obrona ludzi ubogich /*pauperi*/ i słabych /*infimi*/ przed potęgą możnych /po-

in Lucam 7, 22, 4.

34 Ambrosius, Epistola 1, 20, 8; De officiis I 2, 136-137; Paulinus, Vita Sancti Ambrosii 15; por. E. Broglie, Św. Ambroży, Kraków 1926, 30-31.

35 De Nabuthae 12, 53; De officiis I 24, 115; I 28, 137; Expositio in psalmum 118, 8, 22; H. Gulbinowicz, Etyczne poglądy św. Ambrożego, dz. cyt., 269.

36 De Nabuthae 5, 21; 5, 25; De officiis I 16, 62-63; III 3, 20; por. Cicero, De officiis II 69.

37 Lactantius, Divinae institutiones V 5, 19; V 15, 5; VI 4, 1; VI 4, 11; VII 8, 1; Epitome 30, 3; 46, 2; 62, 3; Ambrosius, De officiis I 39, 151; I 20, 89; I 30, 161; II 4, 14; II 25, 128; II 27